

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 5029 posła Krzysztofa Piątkowskiego z 27 września 2024 roku w sprawie Muzeum Dzieci Polskich - ofiar totalitaryzmu, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1, 3, 4.

Muzeum Dzieci Polskich - ofiar totalitaryzmu. Niemiecki nazistowski obóz dla polskich dzieci w Łodzi (1942-1945) (w organizacji) jest państwową instytucją kultury, dla której organizatorem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Osobowość prawną Muzeum uzyskało na podstawie zarządzenia z 31 maja 2021 r. Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w sprawie nadania statutu Muzeum Dzieci Polskich - ofiar totalitaryzmu. Niemiecki nazistowski obóz dla polskich dzieci w Łodzi (1942-1945) (Dz. Urz. MKDniS poz. 48 ze zm.).

Decyzją Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z 31 maja 2022 r. z dniem 1 czerwca 2022 r. na dyrektora tej instytucji kultury powołany został na 3-letnią kadencję do 31 maja 2025 r. dr Ireneusz Piotr Maj. Warto zacytować fragment pozytywnej opinii Stowarzyszenia Muzealników Polskich z 23 maja 2022 r. dla powołania I. Maja na stanowisko dyrektora Muzeum: *Tworzenie bazy muzealnej i prowadzenie badań nad losami dzieci z obozu przy ul. Przemysłowej, postępuje we właściwym kierunku, a jest to możliwe m.in. dzięki pracy ambitnego zespołu zatrudnionego w instytucji. Kadra Muzeum oparta jest na pracownikach merytorycznych, którzy, co ważne, wcześniej zdobywali wiedzę m.in. w innym łódzkim muzeum o charakterze martyrologicznym. Ich doświadczenie właściwie wykorzystuje dyrekcja Muzeum. Dr Ireneusz Maj, pełniący obowiązki dyrektora, stworzył solidną bazę do dalszego rozwoju muzealnej instytucji. Zdając sobie sprawę, że sam nie posiada muzealnego przygotowania, otoczył się doświadczonymi muzealnikami. Zarząd Główny SMP, po zaczerpnięciu informacji od oddziału łódzkiego SMP w przedmiotowej sprawie uważa, że dr Ireneusz Maj jest odpowiednim kandydatem na to stanowisko. Posiada dobre przygotowanie merytoryczne, a także doświadczenie w kierowaniu zespołem. Ponadto dobrze zna łódzkie środowisko, co jest istotną wartością, w budowaniu więzi ze świadkami historii i widzom. Z tych powodów uważam, że powołanie dra Ireneusza Maja dobrze rokuje na przyszły rozwój nowo powstałego Muzeum.*

Zgodnie z normą art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 87) z dyrektorem zawarta została 31 maja 2022 r. umowa w sprawie warunków organizacyjno-finansowych działalności instytucji kultury pod nazwą Muzeum Dzieci Polskich - ofiar totalitaryzmu. Niemiecki nazistowski obóz dla polskich dzieci w Łodzi (1942-1945) oraz programu jego działania, która zobowiązuje dyrektora tej instytucji do realizacji przyjętego przez Ministra programu działania dotyczącego zakresu działalności instytucji, w tym głównych kierunków rozwoju i planowanych przedsięwzięć.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

Z ww. umowy wynikają także obowiązki planistyczne i sprawozdawcze dyrektora, który:

- składa informację z realizacji programu działania Instytucji na koniec każdego roku kalendarzowego trwania kadencji,
- do 30 września roku poprzedzającego przedkłada szczegółowe informacje o planach wdrożenia programu działania Instytucji w następnym roku.

Kryteriami oceny pracy dyrektora dotyczącymi efektywności realizacji warunków organizacyjno-finansowych działalności Instytucji oraz realizacji jej programu działania są w szczególności:

- coroczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego wynikającego z przepisów ustawy o finansach publicznych w wymiarze merytorycznym, finansowym i inwestycyjnym;
- informacje z rocznego etapu realizacji programu działania Instytucji i sprawozdanie dotyczące realizacji całości programu działania Instytucji.

Z ww. obowiązków sprawozdawczych i planistycznych dyrektor Muzeum wywiązywał się terminowo i w sposób nieprzedstawiający zastrzeżeń, w związku z tym Ministerstwo nie widzi potrzeby odrębnego przeprowadzania kontroli.

Ad 2.

Odnosnie do stanowiska Ministerstwa w sprawie obecnej sytuacji w Muzeum - resort rozpatruje indywidualne skargi, jakie sformułowano pod adresem dyrektora Muzeum, co pozwoli na szerszy i obiektywny ogląd sytuacji.

Ad 5 i 6.

W związku ze złożeniem 1 października 2024 r. rezygnacji I. Maja ze stanowiska dyrektora Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego podjęła pozytywną decyzję w tej sprawie, odwołując dr. Ireneusza Piotra Maja i powołując 10 października br. pełniącego obowiązki dyrektora dr. Andrzeja Janickiego. W dalszej kolejności zostanie ogłoszony konkurs na kandydata na stanowisko dyrektora. Zgodnie z zapisami § 10 ust. 1 i 2 statutu Muzeum Dzieci Polskich dyrektor zarządza Muzeum przy pomocy dwóch zastępców, których powołuje i odwołuje po uzgodnieniu z Ministrem. Po wyłonieniu w konkursie kandydata i powołaniu go na dyrektora Muzeum można będzie rozpocząć procedurę uzgadniania zastępców dyrektora.

Ad 7.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego na bieżąco prowadzi nadzór i kontrolę nad Muzeum, w której ramach okresowo dokonuje oceny działalności bieżącej jednostki w ramach sprawozdawczości obejmującej realizację zadań finansowanych z dotacji celowych na wydatki bieżące części 24 budżetu państwa. Zakres nadzoru i kontroli dotyczy m.in. całości gospodarki finansowej, prawidłowości wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa pod względem zgodności z przeznaczeniem, realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa, w tym relacji między wysokością wykorzystanej dotacji a stopniem realizacji zadań przewidzianych do sfinansowania z tej dotacji, realizacji działalności merytorycznej w stosunku do założeń zawartych w planie.

Ad 8.

Na obecnym etapie (planowania budżetu na 2025 rok) Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie zabezpieczyło środków na realizację inwestycji prowadzonej przez Muzeum Dzieci Polskich- Ofiar Totalitaryzmu.

Ad 9.

W ramach działalności edukacyjnej Muzeum w 2022 r. przeprowadzono 217 zajęć (lekcje, wykłady, oprowadzania) dla 6137 uczestników, w tym 5507 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych polskich oraz 83 uczniów zagranicznych (z Francji, Niemiec i Portugalii).

W 2023 r. Muzeum Dzieci Polskich realizowało działania edukacyjne na wielu płaszczyznach. Główną grupą docelową, dla której zostały przeprowadzone zajęcia edukacyjne, byli uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych wraz z wychowawcami. Dotyczyło to zarówno szkół z Łodzi i województwa łódzkiego (Aleksandrów Łódzki, Bełchatów, Bratoszewice, Dąbrówka Wielka, Dobra, Gieczno, Grotniki, Ozorków, Piotrków Trybunalski, Słowik, Szczawin, Wieluń, Żarnów), jak również szkół z terenu całej Polski (Inowrocław, Kalisz, Krosinko, Lublin, Mysłowice, Poznań, Toruń, Żyrardów). Podstawową formą zajęć edukacyjnych były prelekcje dotyczące historii obozu przy ul. Przemysłowej, realizowane na terenie szkół. Prowadzone były następujące zajęcia historyczno-artystyczne: „Oczy – zwierciadło duszy” dla szkół podstawowych; „Listy do Wolności” dla szkół ponadpodstawowych; „Artefakt – nieznanymi świadkiem przeszłości” (zajęcia prowadzone na terenie Muzeum) dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych; „Pudełko pamięci” dla szkół ponadpodstawowych. W 2023 r., po uruchomieniu w roku poprzedzającym wystawy multimedialnej „Mamo, czemu nie przyjeżdżasz? Listy dzieci z obozu na Przemysłowej”, realizowano również ofertę edukacyjną na terenie Muzeum, na którą podczas wizyty grup zorganizowanych składała się prelekcja o historii obozu przy ul. Przemysłowej oraz zwiedzanie wystawy multimedialnej. Pracownicy Muzeum, podobnie jak w ubiegłym roku, byli również zaangażowani w obchody dnia 1 czerwca w XXIV Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Łodzi. Po przeprowadzeniu prelekcji w siedzibie szkoły pracownicy Muzeum oprowadzili po byłym terenie obozu przy ul. Przemysłowej wszystkich uczestników uroczystości, zaś obchody zakończyły się pod pomnikiem Martyrologii Dzieci.

Statystyka zbiorcza:

- liczba uczestników (uczniowie + wychowawcy) – 5759 osób;
- łączna liczba zajęć edukacyjnych – 175;
- liczba szkół podstawowych współpracujących z Muzeum – 37;
- liczba szkół ponadpodstawowych współpracujących w Muzeum – 31;
- łącznie z Muzeum współpracowało 68 szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Dodatkowym narzędziem edukacyjnym, które było wykorzystywane w szkołach, były dwie wystawy planszowe Muzeum: „Urszula Kaczmarek – ofiara niemieckiego obozu dla dzieci polskich w Łodzi” oraz „Nauczono nas płakać bez łez...”, które były prezentowane łącznie w dwóch szkołach ponadpodstawowych oraz w Połczynie-Zdroju.

14 czerwca br. Dział Edukacji zrealizował spacer edukacyjny, a następnie oprowadzanie w siedzibie Muzeum dla połączonej grupy polsko-niemieckiej uczniów Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 5 w Piotrkowie Trybunalskim oraz uczniów JFK Schule w Esslingen (Badenia-Wirtembergia) oraz dla połączonej grupy polsko-niemieckiej uczniów IX Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi oraz uczniów Friedrich-Abel-Gymnasium z miejscowości Vaihingen/Enz (Badenia-Wirtembergia).

Ad 10.

Zgodnie ze statutem (§ 5 pkt 4) zadaniem własnym Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu jest *współpraca z muzeami, osobami fizycznymi, osobami prawnymi w tym, w szczególności z Rzecznikiem Praw Dziecka w zakresie problematyki dotyczącej praw dziecka i naruszeń tych praw oraz jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej oraz inspirowanie inicjatyw społecznych dotyczących Kinder - KL Litzmannstadt*. Minister KiDN, sprawując wyłącznie nadzór nad Muzeum, ceduje zadania zarządcze na dyrektora instytucji kultury, do którego zadań - zgodnie ze statutem - należy m.in. (§9 ust. 4 pkt 5) *kierowanie pracami Muzeum, w tym ustalanie wieloletnich programów i okresowych planów pracy oraz sprawowanie nadzoru nad ich realizacją* oraz (pkt 8) *podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach dotyczących Muzeum*. Ministerstwo więc nie może sprawować swych funkcji nadzorczych w sposób odbierający podmiotowość i decyzyjność dyrektora instytucji kultury.

MKiDN zawsze chętnie wspiera cenne inicjatywy Muzeum Dzieci Polskich, udzielając:

- dotacji celowych: np. na realizację filmów dokumentalnych w 2024 r. pt. „Litzmannstadt – gehenna polskich dzieci” oraz „Spadkobiercy Prometeusza. Losy rodziny senatora Stanisława Siedleckiego”; w 2023 r. na realizację wystawy pt. „Dwie wojny/jedno cierpienie”; upamiętnienie polskich dzieci, ofiar niemieckich obozów – wzniesienie pomnika na terenie cmentarza pw. św. Wojciecha przy ul. Kurczaki 81/85 w Łodzi; realizację filmu dokumentalnego pt. „Nie poznałam Cię synku...”. Historia Jurka Rutkowskiego, więźnia z obozu na Przemysłowej; realizację cyklu dokumentalnego pt. „Polskie dzieci wojny – uprowadzenie i terror”; w 2022 r. realizację wystawy czasowej pn. „Mamo, czemu nie przyjeżdżasz?” – listy dzieci z obozu na Przemysłowej; w 2021 r. rozpoczęcie realizacji projektu rzeźbiarskiego Kinder Muster – Model Dziecięcy - rzeźbiarskie obiekty małej architektury;
- patronatów dla wydarzeń, jak objęcie honorowym patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego premiery filmu dokumentalnego pt. „To się nie kończy... Historia dzieci z obozu na Przemysłowej” (7.12.2022 r.).

Ww. działania MKiDN uznaje za inicjatywy wspierające promocję Muzeum tak w Polsce, jak również za granicą.

Ad 11.

Do Ministerstwa nie wpłynęła dotąd korespondencja dotycząca zastrzeżeń środowiska naukowego do prezentowanych przez Muzeum Dzieci Polskich publikacji merytorycznych czy prowadzonej przez tę instytucję działalności naukowej. Ministerstwo nie ma zatem podstaw do podejmowania jakichkolwiek interwencji na tym polu.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

PODSEKRETARZ STANU

Andrzej Wyrobiec